

BIBLIOTECĂ CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
Bucureşti

Cota III 669 86.6
C 199803974
Inventar

H. R.
201, 6 noam

ION SÂN-GEORGIU

BD 169649

GAETANO CERRI INSPIRATORUL LUI EMINESCU

Extras din „MÉLANGES DROUHET”

1 9 4 0

„BUcovina” I. E. TOROUTIU BUCUREŞTI

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

BUCUREŞTI

COTA

III 469846

443/98

111

1

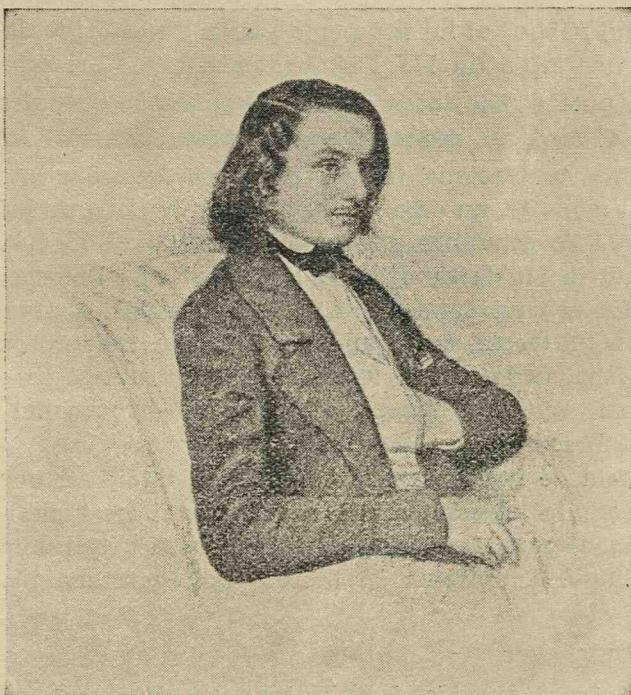
B.C.U. Bucureşti

C199803974

GAETANO CERRI INSPIRATORUL LUI EMINESCU

Sonetul lui Eminescu „Veneția” a ridicat deodată din umbra și praful uitării pe un neînsemnat poet german, dându-i în istoriografia și critica literară românească o celebritate târzie și în bună parte nejustificată.

Eminescu a indicat singur în manuscrisele sale pe autorul modelului ce i-a slujit pentru sonetul „Veneția”. E poetul biling de treceătoare reputație vieneză, Gaetano Cerri, autorul câtorva volumășe de poezii germane și al unui volum de versuri italienești.

Pentru orice cunoscător al literaturii germane, numele lui Gaetano Cerri nu spune nimic. Iсториile obişnuite de literatură germană nu-l pomenesc cel puțin în treacăt. Nici chiar în istorii ale liricei germane ca acelea ale lui Ermatinger sau a lui Spiero, nu-l întâlnim¹⁾. Doar în compendiul despre literatura germană în veacul al 19-lea al lui Adolf Bartels îl găsim trecut în seria nesfârșită a acelor „Dichterlinge” epigonici care fredonează laolaltă cu ne-numărății trubaduri postromantici, în a căror poezie dulceagă și minoră răsună acorduri cunoscute din poezia germană a veacului al nouăsprezecelea.

Numai în două lucrări speciale Gaetano Cerri este acceptat alături de poeții epigonici din a doua jumătate a veacului al 19-lea, în „Lexiconul poetic” al lui Brümmer²⁾ și în „Istoria literaturei germane din Austria” a lui Nagl și Zeidler³⁾.

Il mai putem găsi numit în treacăt și în „Lexiconul biografic al imperiului austriac” redactat de Constantin von Würzbach.

Biografia lui Gaetano Cerri, cunoscută doar din însemnările lexicoanelor amintite, nu este lipsită de interes. Cerri ne infățișează un caz ciudat de assimilare a unui autentic italian la cultura germană. Născut la 26 Martie 1826 la Bagnolo lângă Brescia în Lombardia, ca fiu al unui comisar districtual imperial, a avut din copilărie contactul direct cu cultura germană. La treisprezece ani îl găsim la Viena, unde învață lesne limba germană și se entuziasmează pentru „Werther”, pe care-l aseamănă cu romanul „Iacopo Ortis” a lui Foscolo.

La vîrstă de nouăsprezece ani publică întâia sa poezie germană și poate la aceeași vîrstă scandează și în limba maternă versuri asemănătoare. Gaetano Cerri infățișează astfel un caz tipic de poet bilingv. Activitatea sa literară italo-germană n'a fost la

1) Ermil Ermatinger: *Die deutsche Lyrik seit Herder*, 3 vol., Leipzig und Berlin 1925 și Heinrich Spiero: *Geschichte der deutschen Lyrik seit Claudius*. Ed. II, Leipzig u. Berlin, 1915.

2) Franz Brümmer: *Lexikon der deutschen Dichter des 19 Jh.*, 8 vol. Reklam Leipzig 1915... vezi vol. I, p. 415 și următoarele.

3) L. W. Nagl und J. Zeidler: *Deutsch-Oesterreichische Literaturgeschichte*, Wien 1926, vol. 3, p. 23.

Cerri o simplă întâmplare. O adevărată chemare l-a îndemnat să slujească în acelaș timp două nații și două culturi.

In prefața pe care a publicat-o în fruntea volumului de versuri italienești „*Inspirazioni del Cuore*”, Gaetano Cerri mărturisește, cu entuziasmul Tânărului ce se crede chemat pentru împlinirea unei mari misiuni, încântarea de care a fost cuprins încă din copilărie pentru literatura germană. Cerri recunoaște că s'a „îndrăgostit” de literatura germană datorită lui Goethe, Schiller, Klopstock și Chamisso, care i-au deschis gustul de a se încerca el însuși în poezia germană.

E mișcător cum Cerri laudă ospitalitatea caldă pe care o găsește în Germania, unde este tratat nu ca un „străin” în țară „străină”, ci ca un „autohton”. Deasemeni contactul său cu poezia contemporană a fost din capul locului viu și prietenos. Chiar poeți de reputație bine stabilită ca Grillparzer, Hebbel și Laube au îndrumat pașii Tânărului trubadur italian în poezia germană.

Dacă dragostea lui pentru literatura germană l-a făcut să scrie în limba lui Goethe, credința păstrată Italiei l-a obligat să fie interpretul acestei literaturi în Germania. I-a fost cu atât mai ușor să reprezinte poezia modernă italiană, cu cât a găsit în publicațiile la care a colaborat un viu interes pentru literatura italiană. Era aşa dar firesc să traducă din nenumărați poeți italieni, dintre care scriitorii săi preferați au fost Aleardo Aleardi și Giovanni Prati. În 1850 Cerri publică la Viena întâiul volum de traduceri italiene intitulat „*Iubire arzătoare*”. Caetano Cerri a oscilat în tot timpul vieții sale între poezia italiană și cea germană, nerentând să scrie și în limba lui Dante. Astfel în 1854 a apărut la Cremona volumul său de poezii italiene intitulat „*Inspirazioni del cuore*, sonetti e poesie diverse”.

Dealtfel în tinerețea sa, până ce s'a fixat în administrația austriacă ca un harnic slujbaș, și-a petrecut timpul în călătorii diferite prin provinciile germane și italiene. După revoluția dela 1848, care l-a împiedicat să-și desăvârșească studiile universitare, Cerri a intrat în administrația austriacă, întâi ca practicant în provincie, apoi ca funcționar la un minister din Viena, fiind totodată și profesor de limba și literatura italiană la conservatorul din Viena. După ce a trecut temporar prin ministerul de interne, a

ajuns consilier de secție la ministerul de externe din Viena. Această slujbă Cerri a ocupat-o până la pensionarea sa. Spre sfârșitul vieții s'a retras la Karlsbad pentru a-și îngriji sănătatea, unde a și murit la 27 Mai 1899.

Cu toate ocupațiile sale administrative, Cerri a desfășurat o activitate literară și publicistică bogată și variată. Dacă îl găsim, de pildă, un timp ca redactor la publicația pentru doamne „*Iris*” din Graz, îl întâlnim cătăva vreme și ca foiletonist la „*Corriero italiano*”, Cerri împlinindu-și astfel cu o încăpățânată continuitate îndeletnicirea sa de scriitor bilingv. Cât de variată i-a fost activitatea nu o vedem numai din colaborarea sa intensă în proză și versuri la ziarele și revistele din Viena, dar și din contribuția sa ca harnic cronicar teatral la „*Leipziger Theaterchronik*” (1852—1856) când sub pseudonimul Dr. Veritas sau Bayard tipărește „*Scrisori vieneze despre Burgtheater*”, care nu au fost lipsite de răsunet. Volumele sale de poezii și diversitatea relațiilor sale literare, precum și hărnicia sa poetică, n'au isbutit să cucerească în fresca liricei și poeziei germane nici cel mai modest loc pentru nenorocosul trubadur vienez¹⁾.

Dacă vrem să fixăm însă cu tot dinadinsul locul aproape invizibil pe care-l ocupă Cerri în lirica germană, va trebui să-l situăm printre nenumărații epigoni postromantici, iubitori de ritmuri sonore și pătrunși de acel „Weltschmerz” și pesimism afectat, pe care filosofia lui Schopenhauer l-a strecurat în poezia minoră a unora dintre trubadurii lirici dela München, Berlin și Viena.

Indiferent de calitatea ei literară, poezia lirică a acelei epoci de tranziție, care se situează între revoluția dela 1848 și impresionismul realist al lui Lilienkron, stăpânește atmosfera literară cu destulă intensitate. Nu e o stăpânire prin valoare, ci prin numărul mare de trubaduri și poeți descriptivi. Printre aceștia se căznește

1) Opera lui Caetano Cerri e cuprinsă în următoarele volume și broșuri: *Politische Liebeslieder*, 1848, — *An Hermine*, 1849 — *Glühende Liebe*, 1850 — *An Fanny Elster*, 1851 — *Inspirazioni del cuore*, Sonetti e poesie diverse, 1854 — *Inneres Leben*, 1860 — *Aus einsamer Stube*, 1864 — *Gottlieb, ein Stillleben* 1871 — *Sturm und Rosenblatt*, 1872. — *Ein Glaubensbekenntnis*. 1872 — *Byron in Venedig*, ein romantisches Gedicht. *Alma. Operntext* — și alte lucrări mai mici publicate prin ziare și reviste.

și Cerri să bată la ușile Parnasului german. Trei sunt centrele unde se cultivă lirica în adevărate cenacle literare: München, Berlin și Viena. Cel mai însemnat dintre toate, este München, unde pe rând cenaclele „Tunelul” și „Crocodilul” au cultivat tradiția mai veche de poezie, opunând liricei politice și sociale, o poezie lipsită de orice culoare a actualității. La München cercul „Crocodilul”, prin poeti de bună calitate formală ca Geibel, Heyse, Linng, Scheffel, Leuthold și alții, cultivă o lirică descriptivă și armonioasă ca formă, care scoate în relief bucuria acestora pentru forma oarecum ermetică și „stilizarea impresiilor”¹⁾. Preocupările formale îndrumă talentele minore spre repetirea unor motive uzate, dacă nu chiar perimate, și spre muzicalitate și plasticitate convențională. Dar și și o anumită tendință spre versificarea unor aspecte istorice se poate observa la acești poeti, dintre care unii ca Geibel și Lingg isbutesc să reliefze poezii care depășesc lirica obișnuită. De asemenea și poezia austriacă, pe care o reprezintă poeti de scurtă notorietate ca Adolf Pichler — care pare să fi fost unul dintre îndrumătorii lui Cerri — se mișcă pe acelaș drum al unui formalism amabil, dar lipsit de vigoare și de originalitate. Cam în același cadru evoluează și cu aceleași elemente se înfățișează și epigonismul berlinez sau suab. Numai la un german din Nord ca Theodor Storm și la elvețienii Konrad Ferdinand Mayer și Gottfried Keller e mai multă căldură și o interiorizare mai adâncită a motivului literar, deși stilizarea de dragul muzicei cuvântului își păstrează în parte rolul hotărîtor.

In această atmosferă minoră, de ușoară sentimentalitate sau de lânced pesimism, atmosferă care stăpânea între 1850—70 poezia lirică germană până la afirmarea realismului impresionist al lui Detlev von Liliencron, își face educația literară italianul Cerri. Nu trebuie așteptat dela Cerri, sentimental duios și pesimist cu pretenții filosofice, vigoarea unui poet original. Toate motivele neoromantismului și ale poeziei sociale și pesimiste din jurul anului 1848 reapar la el într-o formă atenuată, la care se adaogă și înrâurirea poeziei italienești dela mijlocul veacului trecut. Gaetano

1) H. Spiero, Geschichte der deutschen Lyrik seit Claudio. Ed. II. Leipzig u. Berlin, 1915.

Cerri a scris, precum se știe, și poezie italienească, în care înrăutarea lui Giovanni Prati e cea mai constantă și mai categorică. Sunt poezii descriptive și sentimentale, printre care și un număr însemnat de sonete, care nu ies cu nimic din comun.

Poezia sa de limbă germană e cu mult superioară celei de limbă italiană. E totodată mai bogată și mai variată. Prin numărul culegerilor sale de versuri germane, Cerri pare să fi voit cu tot dinadinsul să joace un rol în lirica germană. Poezia este pentru dânsul o sacră confesiune, ba mai mult chiar, o adevărată misiune.

Ceeace reține în deosebit atenția cititorului în cazul lui Cerri, este nu numai voința sa de a se afirme în poezie, dar mai ales concepția sa înaltă despre rolul social și aş zice pedagogic al poetului. Indiferent de calitatea relativă a scrisului său, Cerri are deci o concepție profetică despre poezie, pe care o întâlnim aproape în toate culegerile sale de versuri. De aceea poetul trebuie să sufere și să îndure nu numai soarta sa vitregă, dar și destinul tuturor desmoștenișilor de pe lume.. Astfel volumul său „Aus einsamer Stube“ se deschide cu un „Weckruf“ pentru poeți, care începe cu strofa:

*O, ich weiss es, Ihr Poeten,
Dass die Zeit Euch grausam schmäht,
Dass Ihr gleich Anachoreten
Weltverlassne Bahne geht.*

și se încheie cu versurile :

*Seid in Wahrheit Ihr Propheten,
Schliesset uns die Zukunft auf.*

Cu un pesimism exagerat Cerri socoate pe oameni adevărate victime ale naturii, când în poezia cu titlul semnificativ „Ein Glaubensbekenntnis“ spune :

*Vom ersten Pulsschlag hasst dich, Lebensprasser,
Die Luft, die Gluth, die Erde und das Wasser:
Dem Menschen feindlich sind die Elemente —
Ein jeder Weltatom ein Menschenhasser.*

pentru a încheia optimist și mândru cu o adevărată apoteoză a poetului :

*Wir aber, Dichter und Propheten, wollen
Ob auch verhöhnt, verkünden laut mit vollen
Accorden was ein Gott uns offenbaret —
Was ist, wenn Götter gold sind, Menschen grossen.*

Cerri știe că poetul e un singuratec, un desaxat și un inac-
tual. El știe de asemenei că poetul trebuie să sufere, căci

*Sein Schmerz ist ein Geheimnis
Nur zwischen ihm und Gott.*

Cerri compară pe poet cu Hristos, fiindcă asemenei acestuia
viața lui e doar îndurare și jertfă:

*Ein Chrisuts selbst am Kreuze,
Die Welt, so arm und klein,
Von ihrer Nacht erlösen
Von ihrem Leid befrein.*

Firește că o asemenea concepție mesianică a poeziei se împacă foarte bine cu nota socială care domină o parte din lirica
lui Cerri. Așa în prologul la culegerea *Inneres Leben* își rostește
bombastic dorul său de a aduce pe pământ concordia și armonia :

*So möcht'ich gern das Weltall
Mit meinem Arm umfassen
Und streichen aus dem Leben
Das böse Fluchwort hassen.*

precum vrea să fericească pe cei nevoiași:

*Möcht'reich an Wonnen machen,
Die arm und ungeliebt.*

Cerri ni se infățișeaază astfel dela început ca un poet reflexiv
cu pretenții filosofice. Nici o ușoară notă pedagogică nu lipsește

din versurile sale. Căci dacă Cerri se crede profet și misionar al armoniei sociale, e firesc ca el să vrea să îndrepte prin sfaturi și ieftine sentințe sentimentale nenorocirile lumii. Poet minor și culegător de locuri comune filosofice, versurile sale contemplative sunt deadreptul copilărești. Iată de pildă versuri care nu ne pot stârni decât surâsul :

*Mitt einem Kinde sei nicht hart,
Ein Kind ist ja ein Bild der Lust.*

Naivă e și încântarea sa pentru locomotiva trenului, când strigă în versuri banale „herrlich ! herrlich !“. Deasemenea lipsită de gust și dulceagă e poezia *Zur Therapie der Seele*, care nu impresionează cu tot Motto din Kant — în care sfătuiește pe oamenii doborîți de suferințe să se mângâie în lumea florilor :

*Sie öffnen ihre Kelche und fangen
Die Thränen auf von deinen heissen Wangen.*

Melancolia și pesimismul său social constituie de fapt trăsătura esențială a liricii sale, încadrându-se astfel în rândul poetilor postromantici schopenhauerieni. Cerri se complace în suferință, care este starea sa psihică normală. El spune astfel într'o poezie :

*Und stets unsterblich ist ein grosses Leid
Das uns von Staub erlöst und niedern Binden
Das unserer Seele Muth und Kraft verleiht
Der Welt zu trotzen, die sie nicht verstanden.*

El nu crede în fastul și strălucirea vieții, fiindcă

*Nicht den glanzfantomen glaube
In dem Sturmbewegten Sein —
Was ist Glanz und was ist Schimmer,
Eines Irrlichts falscher Schein ?*

și fiindcă în urma lor rămâne lacrimă

*Glut und Purpur sind verglommen
Doch die Thränen blieben hangen.*

De altfel Cerri exaltă în versurile sale de nenumărate ori lacrima, ca un dar ceresc care ușurează sufletul de durere. Astfel el afirmă într'o poezie :

*Die Thräne die von Aug'dir bricht,
Die hat dir Gott gespendet.*

Naiv și copilăros definește el durerea când spune :

*Schmerz ist der Durst nach Wonnen,
Willst du den Durst verfluchen ?
Er deutet auf den Bronnen,
Den Bronnen sollst du suchen.*

Iar într'un sonet slăvește durerea ca o binecuvântare:

*Sei stark und wiss' der Schmerz, den du empfangen
Ein Segen ist's — wer sollte dich bedauern
Denn glücklich, die ein grosses Leid getroffen.*

încheindu-l cu versul de ieftină filosofie :

Der Schmerz allein der bleibt für alle Zeiten.

Tot astfel într'un alt sonet, în care afirmă sentențios că „nur der Schmerz ist ewig”, în final conchide cu o constatare de o rară banalitate:

*Doch Stunden gibt's des tiefsten Seelenschmerzens
Wo uns Verzweiflung lodert im Gehirne,
Die Fibern all'zerreissend unsres Herzens.*

*Die schreibt ein Dämon uns zur ewgen Gabe
Mit tiefen Furchen auf die bleiche Stirne —
Und Furchen, wisst ihr, bleiben bis zum Grabe.*

Pesimismul său contemplativ îl duce firește la un sentiment de renunțare, pe care-l putem citi în aceiaș haină lirică lacrimogenă din terținele unui sonet:

*Sie (renunțarea) küsst mir hinweg von Aug' die Zähren
Und sprach in holden Wunderbaren Tönen:
Lern, einmal, heisses, törricht Herz, entbehren.*

*Warum dies ew'ge Drängen, Wünschen, Sehnen,
Muss denn der Mensch, der Leiden Kelch nicht leeren,
Und sind denn nicht des Daseins Erbheit: Tränen ?*

Rareori pesimismul și renunțarea sa resemnată găsesc expresii și accente de autentică poezie ca'n sonetul următor :

*,Ein Winterabend ! Laut in wilden Treiben,
Stürmt fern der Nordwind; rings, wohin ich sehe,
Ein weites, ödes Grab — es klopft der Schnee
Gespensterartig an die Fensterscheiben.*

*Die Eule ächzt, dass sich die Haare sträuben,
Sonst Alles lautlos, schaurig still; ich stehe
Allein in kalter, finstrer Nacht — und wehe !
Die Flamme selbst kann länger wach nicht bleiben.*

*Naht gar der Tod ? — fast möcht' mein Herz ihn segnen
Auf dieser starren, freudenleeren Wüste, —
Doch hoff' ich stets im Lenz ihm zu begegnen.*

*Nicht fürcht' ich ihn und schmerzt es mich zu denken,
Man könnte, wenn ich jetzt grad sterben müsste
Kein einzges Blümchen meinem Grabe schenken.*

Dacă urmărim desvoltarea talentului său din traducerile și autorii traduși — poeții italieni pe care-i tălmăceaște Cerri sunt în deobște și ei poetae minores. Afară de Giovanni Prati, toți sunt poeți contemporani cu Cerri, iar existența lor literară e ca și a lui Cerri fără durată.

Tot astfel și poezia să erotică și sentimentală nu se înalță deasupra convenționalului liric obișnuit. Afară de aceasta, elementul reflexiv și pedagogic nu lipsește nicăieri, predilecția pentru locurile comune filosofice menținându-se la Cerri și în poezia erotică. Cerri demonstrează astfel cu melancolie iubitei că viața nu poate fi trăită decât pentru iubire, sau rostește sentențios:

*Denn wiss!: die Liebe geht ja aus von Gott,
Und stets-unsterblich ist was Gott uns sendet.*

Poezia să de iubire are diferite nuanțe. Ea poate fi sensuală și pătimășă, ca'n versurile:

*Dann will ich gern, wenn unsre Küsse glühen
Vergeh'n, berauscht von deines Blickes Wonne —
Und stirbt der Aar, so sei's im Strahl der Sonne.*

sau în versurile în care-și rostește dorința:

*In den Glutstrahl deines Auges
Selig und verklärt zu sterben.*

Uneori însă poetul dă doavă de o rară lipsă de gust, ca'n versurile :

*Und schwelgen lass'uns, blondes Weib,
In wonnig — süßen Sünden,
Bis erst dein üppig schöner Leib
Zum Staube wird den Winden.*

Drept compensație poetul oferă și unele strofe manierate și artificiale, în stil anacreontic, ca de pildă :

*Könnt'ich eine Biene sein,
O, du holdes Liebchen.
Wähl'ich mir zum Nest allein
Deine Wangengrübchen.*

sau această jucăușă strofă:

*Wär ich wie ein Tropfen Tau,
Auf der Au,
Saugt'ich allen Sonnenschein
Für dich ein...*

Totuși Cerri nimerește uneori câte un cântec subtil și grațios de iubire în care răsună depărtate reminiscențe din „Cântarea Cântărilor”, ca de pildă:

*Schön wie eine Abendlandschaft
Ist dein liebes Angesicht
Und die goldenen Locken fliessen
Drauf, wie sanftes Sternenlicht.*

*Weich wie einer Taube Feder
Ist dein Hals, wie Schnee so rein,
Oh! ein Kuss auf diesem Gluthschnee
Muss wie Lenzberauschung sein.*

*Und dein Leib ist wie die Palme
Duftig, blüthenreich und schlank;
Wer um diese Palme schlingen
Darf den Arm, wird Sehnsuchtskrank.*

*Und dein Fuss — von diesem singen
Kann die schlechte Muse nicht,
Denn sie sang wohl viel Gedichte,
Aber nie solch ein Gedicht.*

*Also zeigst du holdes Mädchen,
Alle Wunder der Natur,
Und dass diese Welt so schön ist
Kommt von deinen Abglanz nur.*

Poezia lui Cerri, aşa cum am cercetat-o până aci, e inegală și lipsită de originalitate. Poetul se ridică cu greu și rareori din țesătura de locuri comune și imagini silite. Izbutește totuși să

creeze atmosferă melancolică și să evoce unele imagini, ca în acele rare poezii descriptive, în care colțuri de natură trăită adânc sunt evocate în imagini strânse și în versuri muzicale, care amintesc pe un Geibel sau pe un Anastasius Grün, căruia Cerri i-a dedicat volumul „Aus einsamer Stunde”, — ca de pildă următoarea expresivă :

*Abendstille — meine Gondel
Ruh am Strand im Sternenlicht,
In der Ferne singt ein Mädchen,
Doch mein Liebchen ist es nicht.*

*Abendglocke, leisetönend
Endet alle Tagespflicht,
Eine Schwalbe nur sucht Obdach —
Doch mein Liebchen ist es nicht.*

*Liebesflüsternd, wonnenschäumend
Well' auf Welle kosend bricht.
Meine Wange küsst ein Lüftchen —
Doch mein Liebchen ist es nicht.*

Pastelul în formă de sonet, cu o ușoară nuanță reflexivă și cu vădită tendință spre o cât mai subtilă desăvârșire formală, putându-i-se recunoaște și reminiscențe din Platen, ca'n sonetul „Veneția” — mai întâi tradus și apoi însușit într'o formă proprie de M. Eminescu, — este genul liric în care izbutește mai lesne Gaetano Cerri. Nu e desigur lipsit de farmec și de oarecare putere evocativă acest sonet tomnatec, *Im Herbste* :

*Horch! an die Thüre klopft der Herbst nun wieder,
Der alternd kranke Gast mit fahlen Wangen,
Was blühend noch am Strauch und Baum gehangen
Fällt jetzt, vergilbt und farblos, traurig wieder.*

*Nicht Rosenträume mehr und nicht mehr Lieder,
Kein Zephyrkuss, kein Falter lustbefangen —
Es fasst die Menschenbrust ein trübes Bangen
Und Todesschauer schleicht durch Mark und Glieder,*

*Wie anders doch im Lenz ! Welch süßes Streben !
In Duft und Licht uns Freude zu erwerben —
Doch jetzt, nur Schutt und Scherben uns umgeben.*

*Wahr ist's, nur lausch den Mahnruf dieser Scherben:
Der Frühling lehrte lieben Dich und leben,
So lern vom Herbst entbehren nun und sterben.*

Si pentru a încheia seria restrânsă de poezii, ~~dar~~ totuși necesară unei mai vii caracterizări a poetului, voiu reda mai jos sonetul „Venedig”, în care Cerri a izbutit să înfrățească nostalgia italiană cu puterea de interiorizare al unui autentic liric german !

*So oft ich seh' in düstrer Mondesstille
Wie folgend einem inneren dunklen Zwange
Das Meer sich schmiegt in nie gestilltem Drange
Wild an Venedigs bleiche Marmorschwelle,*

*Ist's mir als wäre diese dunkle Welle
Ein düstrer Knabe, der verstört und bange
Auf der Geliebten bleicher Totenwange
Getäuscht von Neuem sucht des Lebens Quelle.*

*Und tönt dann durch die Oede Kirchhoisstille
Von Markusturm die zwölfe Stunde schaurig,
Wie das Gestöhne einer Schmerzsibylle;*

*So ist's als wenn aus einem dumpfen Grabe
Das Wort ertönte, wehmutsvoll und traurig;
„Las ab ! die Todten stehn nicht auf, o, Knabe !“.*

Dacă în sonetul „Veneția” Cerri îsbutește, deși cu unele stângăcii stilistice, să închege într-o imagine vie tristețea Venetiei din vremea modernă, și să croiască un sonet bine închegat, cu metafore și asociații fericite de cuvinte, poetul adoptiv al Viei ne dela începutul domniei lui Franz Iosef, a rămas toată viața un îndrăgostit fără noroc al muzelor.

Lirica sa de limbă germană, deși meritorie prin adaptabilitatea latinului la formele mai greoaie ale limbei germane și cu toate că muzicală și sprintenă în ton, e totuși încercarea neisbutită a unui sentimental covârșit de locuri comune și a unui eclectic ce nu-și poate fixa drumul său în literatură. Singurul său merit — și acesta e datorit unei întâmplări nedescifrate încă — e că printre o singură poezie și anume prin chiar citatul sonet „Veneția”, a devenit mai târziu punctul de plecare pentru sonetul cu același nume, dar radical prefăcut prin nenumărate variante, al lui Mihail Eminescu. Astfel Cerri, care s-a căzut atât să se situeze la un loc mai de cînste în galeria germană a trubadurilor sentimentalni și pesimisti din a doua jumătate a veacului XIX, a fost smuls deodată din uitarea unui prăfuit raft al bibliotecii imperiale din Viena și introdus în istoria literaturii românești unde italianul îndrăgostit de Germani și poezia lor și-a găsit o întărziată dar unică țară adoptivă.

1) Pentru întâia oară „Venetra” de Cerri a fost cunoscut la noi în studiul lui I. Grămadă: M. Eminescu, (contribuții la studiul vieții și operei sale) în „Mitteilungen des Rumänischen Instituts an der Universität Wien”, Heidelberg, 1914.

